

Beschikking tot terugvordering van mediagelden

Kenmerk: 693869/716309

Betreft: beschikking van het Commissariaat voor de Media (hierna: "het Commissariaat") tot terugvordering van gelden op basis de eindafrekening in de zin van artikel 2.138b in samenhang met artikel 2.138a van de Mediawet 2008 door Stichting Organisatie voor Hindoe Media (hierna: "Stichting OHM").

a. Verloop van de procedure

1. Bij brief van 2 april 2015 (kenmerk: 745687) heeft de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: Onze Minister) Stichting OHM geïnformeerd over de gevolgen van de uitgangspunten en bezuinigingsmaatregelen van het kabinet voor kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag.
2. Bij brief van 20 mei 2015 (kenmerk: 757955) heeft Onze Minister de voorschriften voor het toekennen van een bijdrage in de frictiekosten voor publieke media-instellingen met een levensbeschouwelijke taak bekend gemaakt.
3. Op 26 juni 2015 heeft Stichting OHM een aanvraag voor een bijdrage in de frictiekosten over de periode van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015 (vooraanvraag frictiekosten) ingediend ten belope van € 637.384,-.
4. Bij brief van 4 augustus 2015 (kenmerk: 607471/652602) heeft het Commissariaat Onze Minister geadviseerd om, gelet op de door Stichting OHM verstrekte gegevens en toelichtingen, een voorschot op de bijdrage in de frictiekosten voor het jaar 2015 te verstrekken ten belope van € 375.982,-.
5. Bij besluit van 21 september 2015 (kenmerk: 807027) heeft Onze Minister Stichting OHM een voorschot op de bijdrage in de frictiekosten toegekend ten belope van € 375.982,-.
6. Bij brief van 13 januari 2016 (kenmerk: 644050/662085) heeft het Commissariaat Stichting OHM geïnformeerd over een aantal punten van aandacht bij het opstellen van de financiële verantwoording over het boekjaar 2015.
7. Bij brief van 14 januari 2016 (kenmerk: 607471/662141) heeft het Commissariaat Stichting OHM verzocht een eindafrekening op te stellen en aangegeven welke gegevens Stichting OHM daartoe moest verstrekken voor 1 mei 2016.
8. Bij brief van 7 april 2016 heeft Stichting OHM een aanvraag voor een bijdrage in de frictiekosten over de periode van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015 (toekenning bij realisatie) ingediend ten belope van € 651.156,-.
9. Bij brief van 22 november 2016 (kenmerk: 607471/676197) heeft het Commissariaat Onze Minister geadviseerd over de aanvraag frictiekosten van Stichting OHM (toekenning bij realisatie). Het Commissariaat heeft Onze Minister geadviseerd om, naast het eerder toegekende voorschot ten belope van € 375.982,-, een aanvullende bijdrage in de frictiekosten toe te kennen van € 123.382,-.

10. Bij beschikking van 20 februari 2017 (kenmerk: 1118879) heeft Onze Minister, gelet op het advies van het Commissariaat, de totale bijdrage in de frictiekosten voor Stichting OHM vastgesteld op € 499.364,- (toekenning bij realisatie).
11. Bij brief van 16 maart 2017 (kenmerk 1156693) heeft Onze Minister aan Stichting OHM meegedeeld dat vanaf 1 januari 2016 geen nieuwe bijdragen voor activiteiten van Stichting OHM worden verleend.
12. Bij brief van 3 april 2017 (kenmerk D536-151) heeft Stichting OHM bezwaar gemaakt tegen de beschikking van Onze Minister van 20 februari 2017 (kenmerk: 1118879) inzake de toekenning van de bijdrage in de frictiekosten van Stichting OHM.
13. Bij brief van 17 mei 2017 (kenmerk 607471/688125) heeft het Commissariaat Onze Minister geadviseerd om de uitbetaling van de aanvullende bijdrage in de frictiekosten op te schorten.
14. Bij besluit van 12 juni 2017 (kenmerk 1196892) heeft Onze Minister aan Stichting OHM meegedeeld dat de verstrekking van de aanvullende bijdrage in de frictiekosten werd opgeschort.
15. Bij brief van 28 juni 2017 (kenmerk 607471/690569) heeft het Commissariaat een voorschot op de eindafrekening gevorderd en gegevens ten behoeve van eindafrekening gevorderd.
16. Bij brief van 11 juli 2017 (kenmerk D536-151) heeft Stichting OHM bezwaar gemaakt tegen de beschikking van Onze Minister van 12 juni 2017 (kenmerk: 1196892) inzake de opschorting van de verstrekking van de aanvullende bijdrage in de frictiekosten.
17. Bij brief van 20 juli 2017 (kenmerk 607471/691577) heeft het Commissariaat Stichting OHM op de hoogte gesteld van zijn besluit van 18 juli 2017 (kenmerk 607471/691446) om vooruitlopend op de eindafrekening van Stichting OHM een bedrag van € 36.903,30,- terug te vorderen. Stichting OHM heeft dit bedrag op 10 augustus 2017 overgemaakt.
18. Bij aangetekende brief van 21 augustus 2017 (kenmerk: B536-17) heeft Stichting OHM bezwaar gemaakt tegen het besluit van het Commissariaat van 18 juli 2017. Bij aangetekende brief van 12 oktober 2017 (kenmerk: D536-17) heeft Stichting OHM haar bezwaar aangevuld. In het kader van deze bezwaarprocedure heeft een hoorzitting plaatsgevonden op 24 oktober 2017.
19. In de periode van januari 2016 tot met december 2018 hebben het Commissariaat en Stichting OHM diverse malen schriftelijk en per e-mail gecorrespondeerd over de gegevens die nodig waren voor het opstellen van de eindafrekening.
20. Op 22 juni 2018 en 2 november 2018 hebben het Commissariaat en Stichting OHM ten kantore van het Commissariaat overlegd over de eindafrekening en over de terugbetaling van de reserve media-aanbod. Het Commissariaat en Stichting OHM hebben onder meer overlegd over de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de uitbetaling van het resterende deel van de aan Stichting OHM toegekende bijdrage in de frictiekosten (ten belope van € 123.382,-) en de terugbetaling van gelden die Stichting OHM voor de verzorging van media-aanbod heeft gereserveerd, in het kader van de eindafrekening zouden kunnen worden verrekend.

b. Opbouw

21. Dit besluit is als volgt opgebouwd. In onderdeel a. is het verloop van de procedure weergegeven. Hierna worden in onderdeel c. de feiten toegelicht die relevant zijn voor het besluit. In onderdeel d. van het besluit wordt ingegaan op de toepasselijke regelgeving. In onderdeel e. wordt een samenvatting van de zienswijze van Stichting OHM weergegeven. Onderdeel f. behelst de overwegingen van het Commissariaat die aan het besluit ten grondslag liggen. In onderdeel g. gaat het Commissariaat in op de publicatie van dit besluit, gevolgd door het besluit in onderdeel h.

c. Feiten

22. Bij besluit van 31 december 2009 (kenmerk 19750/2009019203) heeft het Commissariaat Stichting OHM op grond van artikel 2.42 van de Mediawet 2008 aangewezen als genootschap op geestelijke grondslag voor het verzorgen van aanbod op geestelijk terrein voor de landelijke publieke mediadienst voor de hoofdstroming Hindoeïsme. Deze aanwijzing werd verleend voor de periode 2010-2015.
23. In zijn brieven van 2 april 2015 (kenmerk: 745687) en van 16 maart 2017 (kenmerk 1156693) heeft Onze Minister onder meer meegedeeld dat het kabinet vanaf 1 januari 2016 geen bijdragen meer aan Stichting OHM zou verstrekken voor activiteiten op grond van de Mediawet 2008.
24. Per 1 januari 2016 is bovengenoemde aanwijzing van Stichting OHM verlopen. Gelet op het bepaalde in artikel 2.138b van de Mediawet 2008 diende Stichting OHM binnen vier maanden een eindafrekening op te maken. Onder meer bij brief van 14 januari 2016 (kenmerk: 607471/662141) heeft het Commissariaat Stichting OHM verzocht een eindafrekening op te stellen en heeft het Commissariaat aangegeven welke gegevens Stichting OHM daartoe moest verstrekken voor 1 mei 2016.
25. Na 1 mei 2016 hebben het Commissariaat en Stichting OHM diverse keren schriftelijk en per e-mail gecorrespondeerd over de gegevens die in verband met de eindafrekening door Stichting OHM moesten worden verstrekt. Het Commissariaat heeft Stichting OHM herhaaldelijk verzocht de gevraagde respectievelijk gevorderde gegevens te verstrekken.

d. Juridisch kader

26. Voor de relevante regelgeving wordt verwezen naar bijlage 1 bij dit besluit.

e. Informatie Stichting OHM

27. Samengevat heeft Stichting OHM aangevoerd dat zij vanaf 1 januari 2016 nog diverse kosten heeft moeten maken in verband met het opstellen van de eindafrekening en correspondentie hierover met het Commissariaat, alsmede in verband met een tweetal arbeidsrechtelijke procedures. Stichting OHM geeft aan dat zij kosten heeft moeten maken voor bestuurders, advocaten, accountants en bedrijfsruimte. Stichting OHM meent dat deze kosten, ook voor zover deze na de beschikking van Onze Minister van 20 februari 2017 (kenmerk: 1118879) zijn gemaakt, als frictiekosten moeten worden aangemerkt en in aanmerking komen voor vergoeding.

f. Overwegingen Commissariaat

28. Het Commissariaat stelt vast dat artikel 2.138b in samenhang met artikel 2.138a van de Mediawet 2008 een regeling bevat voor de eindafrekening van genootschappen op geestelijke grondslag die niet opnieuw als zodanig worden aangewezen. Daarnaast bevatten artikel 2.174, artikel 2.176, artikel 2.177 van de Mediawet 2008 voorschriften over het reserveren en terugvorderen van gelden die bestemd zijn voor het verzorgen van media-aanbod.
29. Deze wettelijke bepalingen vormen tezamen met de frictiekostenregeling van Onze Minister van 20 mei 2015 en de brieven en besluiten van Onze Minister van 2 april 2015, 21 september 2015, 20 februari 2017, 16 maart 2017 en 12 juni 2017 voor het Commissariaat het kader voor het beoordelen van de eindafrekening van Stichting OHM.
30. Uit artikel 2.138b, eerste lid, van de Mediawet 2008 volgt dat een genootschap op geestelijke grondslag die niet opnieuw wordt aangewezen, binnen vier maanden na afloop van de periode waarvoor hij is aangewezen zorg moet dragen voor de vaststelling van een eindafrekening wat betreft de gelden die betrekking hebben op de verzorging van media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst. Mede op basis van deze eindafrekening stelt het Commissariaat het terug te vorderen bedrag vast.
31. Aan de hand van de door Stichting OHM verstrekte gegevens en toelichtingen stelt het Commissariaat vast welk bedrag Stichting OHM op basis van een deugdelijke eindafrekening moet terugbetalen. Gezien de reserve media-aanbod op 31 december 2014 en op 31 december 2015, alsmede de aanwezige activa van Stichting OHM stelt het Commissariaat het terug te betalen bedrag vast op € 289.062,-. Voor een onderbouwing op dit bedrag, verwijst het Commissariaat naar bijlage 2.
32. Overeenkomstig artikel 2.138b in samenhang met artikel 2.138a, tweede lid en artikel 2.177 van de Mediawet 2008, vordert het Commissariaat dit bedrag terug van Stichting OHM teneinde dit bedrag toe te voegen aan de algemene mediareserve bedoeld in artikel 2.166 van de Mediawet 2008.
33. Het Commissariaat constateert dat de terugbetaling van het bedrag van € 289.062,- deels kan worden verrekend met het bedrag dat het Commissariaat op 18 juli 2017 vooruitlopend op de eindafrekening van Stichting OHM heeft teruggevorderd ten belope van € 36.903,30. Na deze verrekening bedraagt het nog door Stichting OHM terug te betalen bedrag € 252.158,70,-.
34. Het Commissariaat heeft kennis genomen van het standpunt van Stichting OHM dat zij na 20 februari 2017 in verband met de afwikkeling van de uittrekking, waaronder het opstellen van de eindafrekening en correspondentie met het Commissariaat, kosten heeft moeten maken voor onder meer bestuurders, advocaten, accountants en huur van bedrijfsruimte. Stichting OHM meent dat sprake is van frictiekosten die in aanmerking komen voor vergoeding. Wat er ook zij van de noodzaak van de door Stichting OHM gestelde kosten, het Commissariaat constateert dat Onze Minister bij beschikking van 20 februari 2017 Stichting OHM een bijdrage in de frictiekosten ten belope van € 499.364,- heeft toegekend. Ten aanzien van de door Stichting OHM gestelde kosten bestaat voor zover deze na 20 februari 2017 zijn gemaakt en de toegekende bijdrage te boven gaan, geen grondslag om deze nu als te vergoeden frictiekosten te betrekken bij de eindafrekening van Stichting OHM.
35. Ten overvloede overweegt het Commissariaat dat Onze Minister sinds april 2015 in meerdere brieven heeft aangekondigd dat vanaf 1 januari 2016 geen bijdragen meer

aan Stichting OHM zouden worden verstrekt voor activiteiten op grond van de Mediawet 2008. Gelet op het beëindigen van de bekostigingsrelatie adviseerde Onze Minister Stichting OHM met klem om hiermee in de bedrijfsvoering rekening te houden bij het aangaan van verplichtingen en zich voor te bereiden op een situatie zonder bekostiging. Onze Minister verzocht Stichting OHM zeer terughoudend te zijn met het aangaan van omvangrijke en nieuwe langlopende financiële verplichtingen. Het lag dan ook op weg van Stichting OHM om voortvarend zorg te dragen voor een deugdelijke eindafrekening en in haar bedrijfsvoering ermee rekening te houden dat zij na 1 januari 2016 geen bijdragen meer zou ontvangen.

g. Openbaarmaking

36. Het Commissariaat maakt de volledige tekst van dit besluit, veertien dagen na de voorgeschreven bekendmaking daarvan, met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens en vertrouwelijke bedrijfsgegevens, openbaar door publicatie op zijn website. Het Commissariaat ziet daartoe geen belemmering op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.

h. Besluit

37. Het Commissariaat:
- a. stelt het door Stichting OHM terug te betalen bedrag vast op € 289.062,- en vordert dit bedrag terug van Stichting OHM;
 - b. stelt vast dat het bedrag van € 36.903,30 dat bij besluit van 18 juli 2017 door het Commissariaat van Stichting OHM is teruggevorderd met bovengenoemd bedrag kan worden verrekend, hetgeen resulteert in een nog door Stichting OHM terug te betalen bedrag van € 252.158,70;
 - c. bepaalt dat Stichting OHM het bedrag van € 252.158,70 binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit dient te hebben overgemaakt op IBAN NL35INGB0675761239, ten name van het Commissariaat voor de Media, o.v.v. 'eindafrekening Stichting OHM';
 - d. maakt de volledige tekst van dit besluit veertien dagen na de bekendmaking daarvan openbaar door publicatie op zijn website.

Hilversum, 15 januari 2019

COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

prof. mr. dr. Madeleine de Cock Buning
voorzitter

Jan Buné CBM
commissaris

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan de natuurlijke persoon of rechtspersoon wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, daartegen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt, een bezwaarschrift indienen bij het Commissariaat voor de Media.

Bijlage 1: relevante regelgeving

Mediawet 2008

Artikel 2.42 (tot 1 januari 2016)

1. Het Commissariaat kan eens in de vijf jaar kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag of rechtspersonen waarin twee of meer van deze genootschappen samenwerken, aanwijzen voor het verzorgen van media-aanbod op kerkelijk of geestelijk terrein voor de landelijke publieke mediadienst volgens de bepalingen van deze afdeling.

...

Artikel 2.138a

1. Wanneer een omroepvereniging uitvoering geeft aan het voornemen, bedoeld in artikel 2.138, eerste lid, draagt zij binnen vier maanden na afloop van de periode waarvoor een erkenning of een voorlopige erkenning als bedoeld in artikel 2.24 is verleend, zorg voor de vaststelling van een eindafrekening. De eindafrekening gaat vergezeld van een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 2.171, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing. Het Commissariaat kan de termijn, bedoeld in de eerste volzin, verlengen met een door hem te stellen termijn.
2. Mede op basis van de eindafrekening, bedoeld in het eerste lid, stelt het Commissariaat het terug te betalen bedrag vast. Terugggevorderde bedragen voegt het Commissariaat toe aan de algemene mediareserve, bedoeld in artikel 2.166.
3. In het geval, bedoeld in het eerste lid:
 - a. betaalt de omroepvereniging de op het moment, bedoeld in artikel 2.138, eerste lid, aanwezige gelden die bestemd zijn voor de verzorging van media-aanbod voor de landelijke publieke omroep, terug aan het Commissariaat;
 - b. draagt de omroepvereniging er zorg voor dat programmamateriaal dat verspreid is op de programmakanalen van de landelijke publieke omroep dan wel daarvoor is geproduceerd of aangekocht en de daaraan verbonden programmaformats, namen en merken, voor zover het auteurs- of gebruiksrecht daarop bij de omroepvereniging berust, gedurende drie jaar na afloop van de periode waarvoor een erkenning of voorlopige erkenning is verleend, om niet ter beschikking wordt gesteld aan de raad van bestuur voor gebruik op aanbodkanalen van de landelijke publieke omroep;
 - c. stelt de omroepvereniging het programmamateriaal, bedoeld in onderdeel b, ter beschikking aan de door Onze Minister aangewezen instelling voor het in stand houden en exploiteren van een media-archief; en

...

Artikel 2.138b

1. Als een kerkgenootschap of een genootschap op geestelijke grondslag na afloop van de periode waarvoor hij overeenkomstig artikel 2.42 is aangewezen, niet opnieuw wordt aangewezen, draagt hij binnen vier maanden na afloop van de periode waarvoor hij is aangewezen, zorg voor de vaststelling van een eindafrekening wat betreft de financiën die betrekking hebben op de verzorging van media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst. Het Commissariaat kan de termijn, bedoeld in de eerste volzin, verlengen met een door hem te stellen termijn.
2. Artikel 2.138a, eerste lid, tweede en derde volzin, en tweede lid, is van toepassing. Artikel 2.138a, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

...

Artikel 2.167

1. Onze Minister kan, voor zover dat de financiering van de rekening-courantverhouding niet in gevaar brengt, uit de algemene mediareserve gelden ter beschikking stellen ten behoeve van:
 - a. de NPO en de landelijke publieke media-instellingen en;
 - b. de door hem aangewezen instellingen voor het in stand houden en exploiteren van omroepkoren, omroeporkesten en een muziekbibliotheek, van een media-archief en van een expertisecentrum voor mediaeducatie.
2. Onze Minister stelt gelden ten behoeve van de landelijke publieke media-instellingen door tussenkomst van het Commissariaat ter beschikking aan de raad van bestuur.
3. Onze Minister stelt gelden ten behoeve van de instellingen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, door tussenkomst van het Commissariaat aan hen ter beschikking.

Artikel 2.177

1. Gelden die in strijd met het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gebruikt of die in strijd met de artikelen 2.174, tweede lid, en 2.174a, eerste lid, zijn gereserveerd, vordert het Commissariaat terug.
2. Teruggeworderde gelden worden toegevoegd aan de algemene mediareserve.

Titel 9.2 Overgangsbepalingen bij de Wet van 6 november 2013 tot wijziging van de Mediawet 2008 teneinde het stelsel van de landelijke publieke omroep te moderniseren**Afdeling 9.2.3. Overgangsrecht financiële verantwoording kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag****Artikel 9.10**

Ten behoeve van de financiële verantwoording over het jaar 2015 blijven met betrekking tot kerkgenootschappen, genootschappen op geestelijke grondslag en rechtspersonen waarin twee of meer van deze genootschappen samenwerken waaraan een aanwijzing was verleend, bedoeld in artikel 2.42, zoals dat artikel luidde op 31 december 2015, de artikelen 2.171 tot en met 174 en 2.176 tot en met 2.178 van toepassing. De artikelen 2.138b en 2.179 zoals die artikelen luiden op 31 december 2015 zijn eveneens van toepassing.